

Obor: 69-54-E/01 provozní služby, 1. ročník

Školní vzdělávací program: úklid a výpomoc

Předmět: úklidové práce

Téma: úklidové a dezinfekční prostředky a pomůcky

Cíl: V rámci učebního nebo praktického oboru pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami seznámit žáky s úklidovými a dezinfekčními prostředky a s úklidovými pomůckami. Na teoretickou výuku učňů naváže u profilového předmětu sanitační, dezinfekční a úklidové práce odborný výcvik. Tento výukový list je určen žákům s IVP pro individuální vzdělávání.

Literatura:

Eva Dvořáková: *Technologie úklidových prací ve zdravotnických a sociálních zařízeních pro odborná učiliště*, Septima, 2002 dostupná na webové stránce <http://www.euroinstitut.net/ucebnice/uklidove-prace/>

Lucie Formáčková: *Profesní hospodyně: úklidové práce 3. část*, Calcula, 2018

Realizace výuky:

1. Úvod - motivace žáků:

<https://www.youtube.com/watch?v=DvFyILtpRPI>

2. Vlastní odborný výklad učitele podle základní osnovy:

Abychom zvládli dobře uklidit, potřebujeme k této práci vhodné vybavení. Používáme různé úklidové a dezinfekční prostředky a úklidové pomůcky. Ty nám práci usnadňují a často i zjednodušují.

Základním mycím a čistícím prostředkem je voda. Čistá teplá voda pomáhá nečistoty rozpouštět a odplavovat. Její účinek zvyšujeme měkčením krystalickou nebo práškovou sodou: V 10 litrech rozpouštíme 8 kávových lžiček sody, rozpouštíme asi půl hodiny. Sodu nesmíme použít na dřevěné výrobky a parketové podlahy, protože by dřevo ztmavlo.

K úklidu používáme mýdlové prostředky. Mají široké použití. Rozlišujeme mýdla sodná, ta jsou tvrdá, a mýdla draselná, která jsou tekutá a mazlavá. Na úklid jsou určena mýdla mazlavá nebo tekutá, která rozpouštíme v teplé vodě. Na 10 litrů vody dáme 2 dl mazlavého mýdla a řádně promícháme.

Saponáty jsou též vyrobeny z chemických látek. Mají široké využití: na mytí nádobí, praní prádla, při úklidu téměř ve všech činnostech. Saponáty se vyrábějí v různých formách. Práškové saponáty jsou na praní prádla, tekuté slouží na úklid a na mytí nádobí, pastovité či krémovité používáme k uklízení. Čistící písek je saponát obsahující i hrubou složku k odstranění hrubších nečistot. Saponáty odmašťují, používáme gumové rukavice, po práci ruce ošetříme mastným krémem.

Speciální přípravky na čištění keramických ploch se používají se na vany, umyvadla, obkládačky, dlaždice, pisoáry, WC mísy, bidety. Kamenité usazeniny a rezavé skvrny se běžnými prostředky špatně odstraňují, proto používáme speciální prostředky. Jsou vyrobeny z kyselin a mají schopnost rozpouštět starou špínu a usazeniny. Při práci s těmito prostředky chráníme ruce ochrannými rukavicemi a ústa ústenkou.

Na sklo, okna, nábytek a podlahy používáme také leštící a konzervační prostředky. Jsou to prostředky, které zlepšují vzhled předmětů, prodlužují jejich životnost a snižují zašpinění.

Dezinfekční prostředky jsou nezbytné, ničí choroboplodné zárodky. Aby byla dezinfekce účinná, musíme dodržovat určité zásady. Dezinfikované předměty nejprve zbavíme nečistot, vždy si připravíme nový dezinfekční roztok, protože starý ztrácí svou účinnost. Dodržujeme doporučenou dobu působení prostředku a druhy prostředků střídáme, abychom předešli odolnosti mikrobů na jeden prostředek. Dezinfekčním roztokem omýváme podlahy, dveře, hygienická zařízení, otíráme kliky, nábytek, do roztoku můžeme ponořit galoše, gumové podložky a také se používá na namáčení prádla.

Koberce a čalouněný nábytek čistíme speciálními přípravky. Vyrábějí se tekuté, práškové a jako suchá pěna ve spreji. Volíme je podle materiálu, ze kterého je koberec či potah vyroben. Nábytek čalouněný koženkou otreme saponátovým roztokem, nábytek čalouněný kůží čistíme jen přípravky na kůži.

K úklidu si také musíme vybrat správné pomůcky. Ty nám pomáhají snižovat námahu, zkvalitňovat práci a šetřit čas. Všechny pomůcky musejí mít viditelné označení, k jakému účelu slouží a pro které pracoviště. Udržujeme je čisté, suché a po práci je uklízíme na určené místo.

Nezbytné jsou hadry. Zpravidla se používají hadry z vyřazeného textilu nebo syntetické, které se kupují. Hadry musejí být čisté, savé a nechlupatící. Hadry od leštění po práci vyhodíme, protože jsou mastné. Po skončení úklidu všechny hadry řádně promáčíme a necháme je zavěšené, aby proschly. Mokré a zapáchající hadry jsou zdrojem infekcí. Někdy používáme místo hadru houby.

Vodu na uklízení natáčíme do kbelíku. Kbelíky jsou z různých materiálů. Nejčastěji používáme kbelíky z plastů, jsou lehké a nehlukné. Kbelíky smaltované nebo plechové se používají na hrubý úklid. Mají mít označení obsahu, to je kolik litrů vody pojmu, a označení, pro jaký účel slouží. Po použití je řádně vymyjeme uvnitř i zvenčí, osušíme a uložíme na určené místo.

Na zametání venkovních prostor si bereme košťata. Vyrábějí se ze stébel, například rýže nebo z větví břízy. Na zametání uvnitř slouží smetáky a smetáčky. Jsou vyrobeny ze štětin zvířat nebo ze syntetických vláken. Využíváme je na zametání a vytírání podlah i k čištění stěn. Po skončení práce je zbavíme nečistot a uložíme je tak, že je buď zavěsíme, nebo postavíme štětinatou částí nahoru.

K mytí podlah, používáme mopy, dobře odstraňují prach a smet. Jsou vyrobeny z textilních třásní nebo z froté. Péče o ně je obdobná jako u smetáků.

Mytí oken nám usnadňují sěrky na okna. Vyrábějí se v různých šířkách a provedeních. Jednoduché mají jen gumovou sěrku, jiné mají molitanovou vrstvu na mytí, další mají nádržku na mycí roztok. Po práci je otreme a zavěsíme. K mytí skel také používáme škrabky na sklo. Odstraňujeme jimi zaschlé nečistoty. Okna dobře umyjeme pomocí jelení kůže bez použití saponátu. Po ukončení práce kůži řádně propereme v čisté teplé vodě a zvolna sušíme.

Ve větších provozech se k úklidu využívají elektrické úklidové stroje. Myjí, drhnou, vysávají a leští podlahu. Také zde používají vozíky k převážení úklidových pomůcek, včetně mycího roztoku. Výhodné jsou vozíky se dvěma kbelíky a ždímacím zařízením. Špinavou vodu ždímáme do druhého kbelíku, mycí roztok zůstává čistý.

3. Pracovní list:

Vyberte úklidový prostředek a úklidovou pomůcku k určitému druhu úklidu.

Čištění skel

Úklid WC

Zametání

Leštění nábytku

4. Domácí úkol:

Jaké úklidové prostředky a pomůcky používáte při úklidu? Jak se k úklidu obléknete? Dodržujete při práci pravidla bezpečnosti práce? Vyjmenujte je.

<http://www.euroinstitut.net/wp-content/uploads/2018/09/BOZP-Euroinstitut.pdf>